

ACC. NR. 2108 s.1-3

Landskap: Lappland Upptecknat av: Sehlstedt, Carl
Härad: Lappmarks tg. Adress: Koskullskulle
Socken: Gellivara Berättat av
Uppteckningsår: 1919 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör Jätten och lappen.

De flesta sägner, som jag åv de gamla i min hemtrakt har hört berättas, röra sig om jättar och människornas äventyr med dem. Uppfattningen om jättarna är, att de äro av ett trollsläkte och äro fruktansvärda genom sin storlek och styrka och begärlighet efter människokött men att de också hava den svagheten att vara tröga och mycket dumma, varför de lätt kunna luras av människorna, samt att de hava sitt tillhåll bland bergen ute i de stora skogarna. Det är därför oftast lapparna, som även ströva omkring bland bergen, som i sägnerna råka ut för jättar. Det är en sådan, mera skämtsam saga, jag här vill berätta.

En fattig lapp hade råkat i händerna på en jätte. Lappen förstod nog, att han skulle bliva uppäten, om han ej lyckade överlista jätten. Han föreslog därför, att de skulle

pröva varandras styrka. Provet skulle bestå däri, att man skulle springa mot ett träd och köra in huvudet i detsamma. Den, som kunde stöta huvudet längst in, var naturligtvis den starkaste och följaktligen "herre" över den andre.

Först skulle jätten visa sin styrka. Han ställde sig ett stycke från en grov tall, tog ansats och körde huvudet i vild fart mot stammen. Men ehuru både jätten och lappen med noggrannhet synade trädet, kunde de icke upptäcka något märke efter huvudet. Då sade lappen, att han dagen därpå skulle visa sin styrka. Under natten urholkade han en hop träd och övertäckte groparna med barken. När dagen kom, sprang han ifrån det ena trädet till det andra, och rände huvudet i stammen ända till örnen. Jätten stod alldeles handfallen, då han såg en sådan styrka men förslog, att man skulle försöka ännu ett prov.

Den, som kunde kasta jättens "tjarfo" (isbill) högst i vädret, han skulle vara den starkaste. Jätten kastade först och så högt, att billen knappt syntes. "Det var ett dåligt kast", sade lappen. "När jag nu kastar, så kastar jag så högt, att den blir liggande kvar uppe på molnen." - "Nej, min käre son", ropade jätten, "förr erkänner jag mig för den svagare, än jag förlorar min präktiga "tjarfo". Sålunda segrade lappen även vid detta prov.

När lappen och jätten dagen därefter kommo ut i skogen, begynte lappen att "sno vidjor" (vrida). "Vad skall du

med det där att göra?" frågade jätten. - "Jag tänker bära bort din silverbod", svarade lappen. - "Aj, min son", suckade jätten, "låt mig behålla min bod, och jag skall fylla din hatt med silver." - "Må gå då", sade lappen. - När jätten var borta efter silvret, grävde lappen en grop, stötte ett hål i hattkullen och satte hatten över gropen. "Stor hatt du har", mumlade jätten. "Håll hatten full!" röt lappen, "annars kastar jag dig liksom isbillen upp i molnen."

Jätten fick finna sig i att på så sätt betala lappen en stor lösesumma, så att denne blev en mycket rik man.